Anul al 55-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 255 Luni 19 Septembrie 1938
14 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ŢARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ şi UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

ASOCIAŢIA CENTRALĂ A PRESEI ROMÂNE SIBIU

Monumentul eroilor dela Mărăşeşti

Intru pomenirea şi cultul eroilor noştri — care, în luptele crâncene ce s'au dat în vara anului 1917, în regiunea Mărăşeşti, au apărat cu vitejie pământul strămoşesc cu jertfa vieţei lor şi au oprit înaintarea armatelor duşmane ce voiau să cucerească Moldova — s'a înălţat pe câmpia dela Răzoare, un măreţ monument: Biserica neamului şi mausoleul eroilor.

Acest monument, care va fi sfinţit azi cu o deosebită solemnitate, prin caracterul său religios şi patriotic, este imnul de credinţă şi de ploasă recunoştinţă, săpat în piatră neperitoare, pentru slava Celui de sus şi pentru prea mărirea virtuţilor ostăşeşti ale luptătorilor dela Mărăşeşti.

Cu aceste virtuţi creştineşti şi ostăşeşti, moştenite dela înaintaşii ce au apărat totdeauna hotarele şi ţara lor, cu bărbăţie şi credinţă, împotriva tuturor duşmanilor, s'a putut înfăptui şi România Mare de astăzi.

Acum 21 de ani, când puternicele şi numeroasele divizii germane şi austro-ungare, comandate de Mackensen, au pornit ofensiva lor, în direcţia Mărăşeşti, ele s'au izbit, pe valea Siretului, de diviziile româneşti, care le-au oprit înaintarea. După 11 zile şi nopţi de lupte neîntrerupte, în care trupele noastre, sever încercate, au făcut minuni de vitejie, am câştigat cea mai strălucită victorie ce va rămâne înscrisă cu litere de foc în istoria neamului românesc.

Eroismul nu înseamnă numai jertfa luptătorului pe câmpul de onoare pentru o cauză mare şi sfântă; ci credinţa lui nestrămutată în victoria finală, forţa lui morală şi spiritul de sacrificiu ce-i înobilează acţiunea.

Numai aceste virtuţi au întreţinut în luptătorii noştri, din acele vremuri de grea cumpănă şi de cumplite încercări, credinţa neclintită în înfăptuirea idealului nostru naţional, care le-au întărit forţele de rezistenţă şi însufleţit acţiunea lor eroică.

Acolo, la Mărăşeşti, oseminte le eroilor din 1917 se odihnesc acum în mausoleul ce s'a construit chiar pe locul unde au luptat şi murit, ca adevăraţi eroi, lângă sfântul locaş al Bisericei neamului. E monumentul ce va fi de acum înainte prilej de pelerinaj pentru românii de pretutindeni, strânşi uniţi în patria lor, nu ca să plângă pe cei adăpostiţi într'însul, ci să-i slăvească.

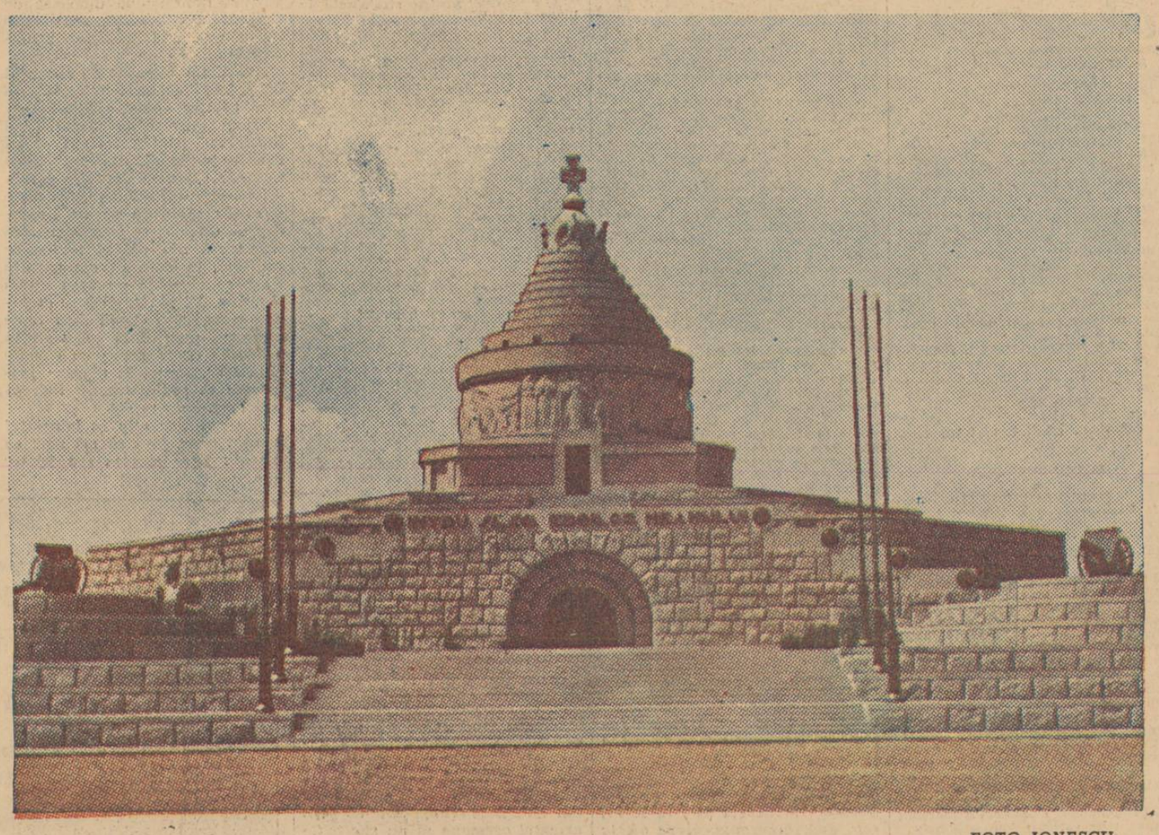

FOTO IONESCU

MAUSOLEUL DELA MĂRĂŞEŞTI
(Inaugurarea se face azi, Duminică)

Anglia şi Franţa
vor răspunde cu forţa la o agresiune a Germaniei?

Londra, 16 (Radio-Central). — Situaţia pare să fie din nou foarte serioasă.

„Daily Telegraph" e de părere că şedinţa de mâine a cabinetului englez va fi de o însemnătate hotărâtoare. Miniştrii englezi vor avea de hotărît între pace şi război.

❖

D. Hitler şi-a exprimat în mod atât de hotărît pretenţiile faţă de d. Chamberlain şi a cerut admiterea lor până la un termen fix (1 Octombrie) în cât cererile Fuehrerului pot fi considerate ca având un caracter ultimativ. In cazul când regiunea sudetă nu va fi predată de bună voe până la data de mai sus, Germania e ferm hotărîtă să întrebuinţeze forţa.

La această cerere categorică a d-lui Hitler, d. Chamberlain a răspuns tot atât de categoric că şi Franţa şi Anglia vor recurge la forţă, în cazul când Cehoslovacia va fi atacată.

❖

După ştirile sosite din Praga, pare însă că nu se va putea ajunge la un compromis, aşa că nu se poate şti dacă se va putea găsi la Londra o bază pentru începerea tratativelor.

Guvernul din Praga a precizat că nu e dispus să admită nici o cerere care ar duce la ştirbirea integrităţii statului cehoslovac.

❖

Pe de altă parte, se anunţă că şi cabinetul francez, în sânul căruia fuseseră oarecari deosebiri de vederi înainte de plecarea d-lui Chamberlain la Berchtesgaden, a căzut în unanimitate de acord că trebue să se recurgă la forţă împotriva Germaniei, în cazul când şi aceasta ar recurge la forţă.

INCHINARE EROILOR CĂZUŢI LA MĂRĂŞEŞTI*)

oxo

Arhangheli sfinţi, Arhangheli cu aripi de lumină,
Cu paloşe de flacări, cu piepturi de oţel,
Neclătinaţi în cruntul şi viforos măcel, —
Aici de veghe veşnici pe apriga colină
Voi staţi păzind hotarul, de-apururi sub drapel!

Aici a fost vârtejul cel greu al suferinţii
Pe holdele de aur ce'n soare-au strălucit,
Aici a fost Calvarul măreţ al biruinţii,
Cu visul pentru care s'au pristăvit părinţii
Să apere moşia cu piepturi de granit...

Aici, pe câmpu-acesta bătut de vânt şi ploaie
De vijelii, de viscol, de ger şi de nevoi,
Aici pe câmpu-acesta, în care zac Eroi, —
Diviziile grele, ce-au năvălit puhoaie,
Ca de-un zăgaz de stâncă s'au sfărâmat de voi!

Pe lanurile-acestea de sbucium şi trofee,
In ritm de fier, în vuet de tun, cu-avânt ne'nfrânt,
Unindu-vă deapururi cu-al Patriei pământ,
Voi aţi cântat sub ceruri măreaţa epopee
Şi-aţi scris-o pe ogoare cu-al vostru sânge sfânt!..

Mărire vouă, falnici străjeri, lumină vie,
Arhangheli sfinţi de pază, soldaţi nebiruiţi,
In leagănul de holde, aicia, pe câmpie,
Voi staţi cu-al vostru suflet şi azi, la datorie,
Aşa cum în tranşee vegheat-aţi neclintiţi.

Al vostru suflet falnic sfinţit în nimb de soare
Trăieşte... Il simt veşnic... Il văd... E printre noi...
El glăsuieşte 'n piatra pe veci nemuritoare,
In cântecul de grâne, în brazda roditoare,
In floarea înflorită din sânge de Eroi...

Ca o pădure sacră, din inimele voastre
Vlăstari de primăvară cresc falnici ram cu ram,
Ca visul să se'nchege aşa cum năzuiam...
Arhangheli sfinţi, Arhangheli cu aripi lungi, albastre,
Voi ocrotiţi hotarul şi visu-acestui Neam!..

Câmpia încă udă de sânge vă cunoaşte...
Aici pe lunca-aceasta, aici unde'nfloresc
Lăstarii noi şi unde vitejii odihnesc,
Ostaşi ai biruinţii, pe-a voastre sfinte moaşte
Se sprijină deapururi pământul românesc!

Mircea Dem. Rădulescu

*) Versuri scrise cu prilejul inaugurării Mausoleului Eroilor dela Mărăşeşti.

ACŢIUNEA PENTRU PACE
A D-LUI NEVILLE CHAMBERLAIN

Două fapte domină situaţia internaţională, în ultimele douăzeci şi patru de ore: restabilirea ordinei în Cehoslovacia şi epilogul provizoriu al întrevederii dintre d. Hitler şi d. Neville Chamberlain.

Acţiunea separatistă a germanilor sudeţi se soldează cu un insucces. Dacă guvernul din Praga n'ar fi pus în reprimarea ei hotărîtă toată energia lui şi dacă poporul cehoslovac n'ar fi dat dovadă de o înaltă conştiinţă a unităţii Statului, ea ar fi putut duce la desmembrarea Statului. Această primă fază a unei tentative de Anschluss, pornită dinnăuntru, se poate socoti definitiv terminată. Incidentele au încetat. Ordinea este restabilită. Starea de asediu este extinsă la toate districtele sudete. D. Henlein a părăsit Cehoslovacia, trecând în Germania, împreună cu alţi fruntaşi ai partidului. In douăzeci şi patru de ore, toţi germanii sudeţi trebue să depună armele şi muniţiunile în mâinile autorităţilor cehoslovace. In fine, guvernul ceh a hotărît să dizolve partidul germanilor sudeţi.

Defecţiunea d-lui Henlein şi a fruntaşilor sudeţi a produs — potrivit informaţiilor din Praga — deprimare în rândurile sudeţilor.

Pe alocurea se semnalează cazuri de manifestaţii de lealism ale fruntaşilor henleinişti moderaţi, care declară că desaprobă atitudinea d-lui Henlein şi sunt dispuşi să menţină ordinea. Se svoneşte chiar că unii din membrii importanţi ai partidului — ca d-nii Kundt, Roche, Sebowski, care făceau parte din delegaţia însărcinată să trateze cu guvernul din Praga, au rămas în capitală şi ar avea intenţia să înfiinţeze un nou partid german.

Sub aspectul ei intern, criza cehoslovacă apare mai puţin gravă. Repercusiunile internaţionale rămân încă tot aşa de serioase: d. Hitler a cerut pentru Sudeţi dreptul de autodeterminare, care implică plebiscitul ca metodă şi despărţirea Sudeţilor de Cehoslovacia ca rezultat. Guvernul din Praga este format opus plebiscitului şi decis să păstreze cu orice preţ unitatea Statului. Punctele de vedere ale celor două părţi rămân deci ireductibil opuse.

Singura speranţă de soluţie paşnică a crizei, rămâne astăzi curajoasa acţiune întreprinsă de d. Neville Chamberlain.

Nimic precis nu a transpirat încă din întrevederea dintre Führer şi primul ministru englez. Singurele lămuriri autentice ne sunt date până acum de comunicatul oficial dela Berchtesgaden şi de scurtele declaraţii făcute Vineri la sosirea sa în Anglia de d. Neville Chamberlain. Rezultă din ele că cei doi oameni de Stat şi-au precizat reciproc punctele de vedere. E puţin şi mult în acelaş timp. Puţin pentrucă teza cehoslovacă şi cea germană sunt într'o opoziţie categorică. D. Hitler n'a cedat nimic şi Cehoslovacia e pe punctul, unde unitatea şi suveranitatea statului impun rezistenţa cu orice risc.

E mult în acelaş timp, pentrucă conversaţiile n'au fost întrerupte. D. Hitler şi d. Chamberlain se vor întâlni poate din nou la 20 Septembrie la Godesberg, lângă Colonia. D. Daladier ar participa şi dânsul la întrevedere.

Singur faptul acestei noi întâlniri proectate dovedeşte că speranţele de pace nu sunt pierdute. E greu de văzut cum se va găsi o soluţie, dar când e vorba de a evita oroarea războiului, cuvântul „imposibil" trebue exclus.

Omenirea întreagă aşteaptă azi cu emoţie şi cu speranţă rezultatul acţiunii de pace a d-lui Neville Chamberlain. Omul de Stat, târziu ajuns la viaţa publică a ţării sale şi mai târziu ajuns încă la răspunderea conducerii supreme, în cele mai grave ceasuri ale vieţii internaţionale din ultimii ani, dă lumii exemplul iubirii de pace, care-l însufleţeşte pe el, ca şi pe tot poporul său.

Nimeni mai mult ca el n'a contribuit la înarmarea Angliei. Dar el şi-a dorit ţara puternică pentru ca prin forţa ei de temut să poată evita războiul.

Nimeni mai mult decât el nu şi-a dat contribuţia supremă la opera de pace.

Gestul bătrânului prim ministru al celui mai mare imperiu al lumii a făcut o adâncă impresie pretutindeni şi în deosebi în toate ţările anglo-saxone, care au găsit în acţiunea lui ecoul propriei lor conştiinţe. Mai mult ca orice — pe marginea prăpastiei — acest factor moral poate contribui la menţinerea păcii, dacă înţelepciunea, umanitatea şi raţiunea nu şi-au pierdut toate drepturile, în vârtejul patimilor şi ambiţiilor nemăsurate ale vremii noastre.

SCRISORI DIN LONDRA

FURTUNA

de AUGUR

Londra, Septembrie

Hotărît, furtuna se anunţă în Europa. Probabil, Hitler n'a voit niciodată în mod serios războiul. Fireşte, nu putea dori un război pe mai multe fronturi. Dar, de multă vreme ameninţarea războinică figurează în arsenalul diplomatic al Führerului. A uzat de această ameninţare. A uzat prea mult şi a venit momentul pentru el să facă războiul cu adevărat, sau să renunţe pentru totdeauna la acest instrument periculos.

Oficial, formula britanică este că Anglia să intervină într'un conflict european, dacă integritatea Franţei e ameninţată. In realitate, formula e depăşită de evenimente. Azi, ea înseamnă că Marea Britanie intervine în orice conflict în Europa alături de Franţa aliată. Dacă Germania nu a recunoscut acest fapt la timp, va plăti scump lipsa de înţelegere a conducătorilor ei.

Opinia publică a Marei Britanii evoluiază repede acum. Mânia împotriva germanilor creşte pe zi ce trece. Nu vrem să spunem că cehii sunt iubiţi, dar germanii încep să fie urâţi. De pe acum a început să dispară orice opoziţie demnă de acest nume, faţă de politica d-lui Chamberlain de a lega soarta Angliei de aceea a Franţei. Azi, primul ministru poate anunţa fără nici un risc o politică militară alături de francezi. Nu se va găsi niciun ziar, care să-l atace în această privinţă.

(Continuare in pag. 2-a)

La Nürnberg: Dr. Seyss Inquart şi Conrad Henlein

D. Daladier, sosind la preşedinţia consiliului de miniştri

xxo●o●oxx

Un maharadjah englez oferă sprijin Angliei

Londra, 16 (Rador). — *Maharadjahul din Bicaner, care domneşte asupra unui popor de aproape zece milioane de supuşi, şi peste al şaptelea stat indian în ce priveşte mărimea, a telegrafiat vice-regelui Indiei, oferindu-şi toată averea şi întreaga armată Regelui Angliei, Impărat al Indiei, pentru cazul când ar izbucni un război în care ar intra şi Marea Britanie.*

Bancă jefuită
de bandiţi in Mexic

Mexico, 16 (Rador).— **Patru bandiţi mascaţi au pătruns Joi într'o bancă din Parral.**

Bandiţii au legat pe funcţionari şi au jefuit banca de 350 mii pesos, reuşind apoi să dispară.

Pentru buna administrare a justiţiei

Am publicat, Vineri, aproape în întregime, discursul de deschiderea anului nou judecătoresc, rostit de d. Andrei Rădulescu, primul preşedinte al înaltei Curţi de casaţie şi justiţie.

Declaraţiile, observaţiile şi, în special, îndemnurile înaltului magistrat au avut neînchipuit ecou în conştiinţa obştească.

Rare ori s'a spus lucrurilor pe nume, în vremea din urmă.

E pentru prima oară chiar, de la un timp, când se înverşunează — nefărămiţat — stări atât de îngrijorătoare, şi când se pretind — răspicat — îndreptări neîntârziate. Şi încă din atât de înalt loc.

★

Discursul următor, al d-lui Const. Viforeanu, procuror general al înaltei Curţi de casaţie şi justiţie, stăruind asupra aceloraş probleme, a fost menit să plaseze preocuparea chiar în plină actualitate.

Ne îngăduim, de aceea, să revenim asupra rostirilor, sub toate raporturile interesante, chiar de covârşitor interes, ce s'au făcut cu acest prilej sărbătoresc.

❖

Discursurile inaugurale au stăruit, în prim rând, asupra asigurării unei cât mai bune administrări a justiţiei.

S'a precizat, şi cu acest prilej, că plinirea acestei nădejdi fiind în funcţie numai şi numai de „om", nu se poate înfăptui decât prin organizarea corpului judecătoresc pe următoarele cardinale: SELECŢIUNE, INDEPENDENŢA COMPLETA, SALARIZARE DEOSEBITA ŞI SPORIREA PRESTIGIULUI INSTANŢELOR.

Strădania închinată de mai toţi legiuitorii, în această materie, a avut constant în vedere chestiunea selecţiunei.

Se pare, totuşi, că legiuirile ce au urmat n'au izbutit să săvârşească opera.

D. prim preşedinte Andrei Rădulescu a preconizat, de aceea, ca mijloace noui de realizarea unei cât mai eficace selecţiuni în corpul judecătoresc al ţării extinderea sistemului recrutării prin examen la intrarea în magistratură, ŞI CHIAR „ŞI LA ALTE GRADE, CEL PUŢIN LA TRECEREA LA CURTE".

Al doilea mijloc, asupra căruia s'a insistat, a fost acela al înscăunării unei independenţe cât mai complete a magistraturii, prin legiferarea inamovibilităţii.

Evident, garanţia aceasta — de nesfărâmat — a siguranţei în funcţii şi demnităţi, trebue să fie supusă nu numai restricţiilor disciplinare, obiective, jurisdicţionale ele însele, ci corectivului moral al desolidarizării categorice, chiar a magistraţilor, de elementele rele ce s'ar trăda printre ei.

Excepţiile, rarisime din fericire, nu pot compromite şi zădărnici însă principiul însuşi, fiindcă el constituie pârghia adevărată de susţinere şi de consolidare a justiţiei impecabile şi neînfricate.

Tocmai de aceea, primul preşedinte a conchis că: „este de aşteptat că după trecerea acestor vremuri, oare cum tulburi, se va reveni la sistemul inamovibilităţii ce l-am avut şi care fără îndoială se înfăţişa ca o garanţie foarte puternică pentru magistraţi".

S'a mai spus apoi că: trebuie dată magistraturii posibilitatea să trăiască în mod cât se poate de demn.

E a treia măsură propusă pentru propăşirea justiţiei naţionale.

Ţinând seama de calitatea muncii ce sunt chemaţi să depună judecătorii şi de incompatibilităţile multiple ce le înconjoară activitatea lor, în societate, salarizarea membrilor corpului judecătoresc se cuvine să fie cu totul deosebită de a altor categorii de funcţionari ai statului.

Insfârşit, s'a atras atenţia asupra însemnătăţii ce o au şi alţi factori în înălţarea prestigiului instanţelor. Intre alţii, aceşti factori sunt de două categorii: I. concursul eminent al baroului, al slujitorilor de dincoace de bară ai justiţiei şi ridicarea corpului funcţionarilor judecătoreşti şi degajarea lui de elementele trecătoare şi nespecializate, pe deoparte, iar pe de altă parte: II. instalarea instanţelor în localuri cuviincioase şi demne şi dotarea lor cu utilajul trebuincios.

❖

„Universul" a scris adeseori asupra acestor probleme şi doleanţe.

Şi le-a învederat temeinicia ori de câte ori au fost afirmate.

Propovăduite azi de cei mai autorizaţi exponenţi ai corpului judecătoresc nădăjduim că-şi vor afla ascultare şi sprijin la locul în drept şi că nu vor mai întârzia să-şi dobândească, în fine, fericita îndeplinire de atâta amar de vreme adăstată.

In pag. 11:
Liniştea a fost restabilită în Cehoslovacia

ORGANIZAŢII PARAMILITARE SECRETE
DESCOPERITE IN BELGIA

Serviciul special al „Universului"

Londra, 16 (Radio-Central).— **„Daily Telegraph" anunţă din Bruxelles că poliţia belgiană a confiscat numeroase documente, din cari reiese existenţa unor organizaţii paramilitare, având legături cu partidul rexist şi cu naţionaliştii flamanzi.**

Scopul acestei organizaţii paramilitare ar fi sabotarea apărării naţionale în cazul când Belgia ar intra într'un război împotriva Germaniei.

„Ţarina", joc din munţii Apuseni